

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Постановка проблеми. В провідних країнах інноваційний шлях розвитку є ефективним засобом реструктуризації виробництва, пріоритетною підтримкою конкурентоспроможної продукції, формування ринку високих технологій. В умовах затяжної економічної кризи на підприємствах виноградарсько-виноробної галузі спостерігається високий рівень морального й фізичного зношування основних фондів, наростає відставання в області науково-технічного прогресу. Отже, завдання побудови вітчизняної інвестиційно-інноваційної системи ставиться до розряду стратегічних, і пов'язано це, насамперед, зі зростанням ролі інвестицій та інновацій як ключового фактору сучасної технологічної модернізації виробництва.

Інноваційні процеси в Україні характеризуються недостатнім обсягом інвестицій, значною різницею між інвестиційними вкладеннями та інвестиційними потребами, обмеженими можливостями фінансування інновацій з різних джерел. Така ситуація обумовлюється недосконалою законодавчою базою, високим податковим тиском, нерозвиненим фондовим ринком та фінансово-кредитною системою, неефективним використанням амортизаційних відрахувань і нерозподіленого прибутку.

Актуальність цих питань зумовила необхідність проведення досліджень, в рамках яких досить значну увагу, на нашу думку, слід приділити напрямкам удосконалення інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств виноградарсько-виноробної галузі.

Аналіз останніх досліджень та постановка завдання. Питанням розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в економіці приділяли значну увагу А.В.Буряк, В.О.Василенко, О.Д.Витвицька, І.О.Іртищева, В.О.Гриньова, В.Г.Шматько та інші. Проте значна частина питань, пов'язаних із дослідженням напрямків удосконалення інвестиційного забезпечення інноваційних процесів виноградарсько-виноробної галузі України ще залишається не розкритою. Це зумовлює вибір даної теми статті та засвідчує її актуальність.

Метою статті є розробка пропозицій пріоритетних напрямків удосконалення інвестування та забезпечення інноваційного розвитку підприємств галузі, створення дієвих механізмів підвищення їх інвестиційної привабливості та формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств виноградарсько-виноробної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для багатьох підприємств виноградарсько-виноробної галузі, що стикнулися з новими для них умовами конкуренції, проблеми ефективного використання науково-технічних досягнень, пошук джерел фінансування інноваційного розвитку, є ключовими передумовами успіху в ринковій економіці.

Нарощування дефіциту фінансових ресурсів для заснування нових і інвестиційно-забезпечених вже діючих суб'єктів господарювання виноградарсько-виноробної галузі призводить до дисбалансу даної сфери економіки. За таких умов основною метою інвестиційно-інноваційної діяльності виступає забезпечення ефективних шляхів реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії підприємства на окремих етапах його розвитку [2]. У процесі реалізації цієї мети інвестиційна діяльність спрямована на вирішення таких найважливіших завдань розвитку економіки: прискорення реалізації інвестиційних програм; забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємств галузі; забезпечення мінімізації інвестиційних ризиків; забезпечення фінансової стійкості і

платоспроможності підприємств галузі у процесі здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності.

Зауважимо, що всі завдання інвестиційної діяльності тісно взаємопов'язані і взаємозумовлені. Так, забезпечення високих темпів розвитку підприємств галузі може бути досягнуте, з одного боку, за рахунок добору високоприбуткових інвестиційних проектів, а з іншого - за рахунок прискорення реалізації інвестиційно-інноваційних програм [3].

Сучасні обсяги інвестицій підприємств галузі незначні і не відповідають потребам розвитку. За аналізований період у складі сукупних інвестицій підприємств виноградарсько-виноробної галузі України найбільшу питому вагу займають реальні інвестиції, які майже повністю представлені матеріальними та значно меншу фінансові.

В ході дослідження нами визначено основні проблеми інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку виноградарсько-виноробної галузі.

На нашу думку, вплинути на можливість створення високоінтелектуального та високотехнологічного виробництва здатні наступні фактори: достатнє фінансове забезпечення, створення умов для наукової діяльності, підтримка держави, високий інтелектуальний потенціал, достатній правовий захист, підвищення соціальної відповідальності бізнесу, забезпечення захисту прав власності.

В свою чергу, стимулювати процеси створення інноваційних виробництв виноградарсько-виноробної галузі могли б наступні заходи (рис.1).

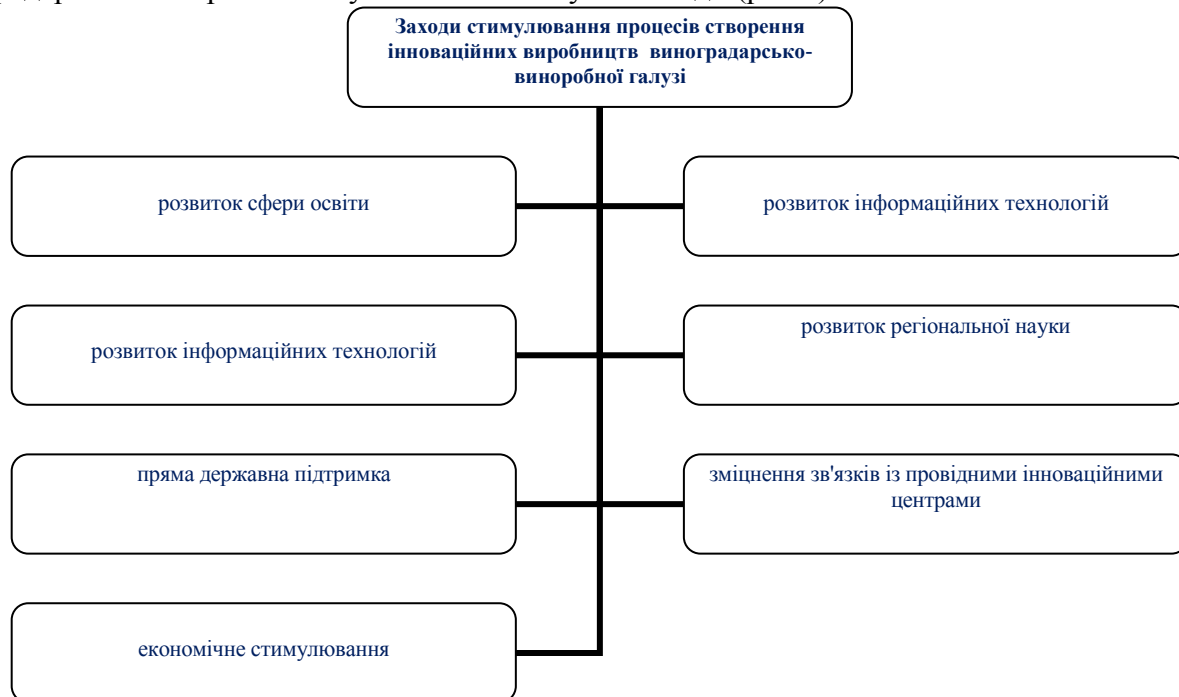

Рис.1. Заходи стимулювання процесів створення інноваційних виробництв виноградарсько-виноробної галузі.

В той же час, вважаємо, що найбільше могли б сприяти розвитку інноваційної діяльності такі фактори, як [5]:

- створення регіональної програми розвитку інноваційної інфраструктури;
- створення некомерційних фондів інвестування в інноваційну діяльність - венчурних фондів;
- популяризація комерційного використання нових наукових досягнень;
- організація ярмарків високих технологій, центрів обміну (трансферу) технологіями, проведення тендерів на нові інвестиційно-привабливі наукові проекти;
- інвестування в невеликі (пілотні), але швидкі за часом окупності інноваційні проекти;

- проведення конференцій і форумів на базі ВНЗ із залученням представників високої науки та реального виробництва.

На нашу думку, для підтримки інвестиційно-інноваційної діяльності підприємствам виноградарсько-виноробної галузі не вистачає таких об'єктів інфраструктури, як: виробничо-технічні структури (технопарки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій і ін.); кадрові структури; консалтингові організації (бухгалтерські, юридичні, фінансові й ін.); освітні структури; фінансові структури; інформаційно-аналітичні об'єкти; збутові організації; спеціалізовані підрозділи органів державної влади й місцевого самоврядування.

Крім того, підприємствам виноградарсько-виноробної галузі варто розвивати наступні консалтингові організації: технологічний (виробничий) консалтинг; центри трансферу (передачі) технологій; консалтинг у сфері економіки й фінансів; правовий консалтинг; маркетинговий консалтинг; консалтинг в області зовнішньоекономічної діяльності [6].

Зазначимо, що не вистачає також таких об'єктів фінансової підтримки інноваційних процесів виноградарсько-виноробної галузі, як: бюджетні ресурси інноваційного розвитку; венчурні фонди; фонди прямих інвестицій (інвестиційні фонди); індивідуальні інвестори (заощадження населення); пайові інвестиційні фонди.

Особливу увагу варто приділити напрямкам розвитку кадрових і освітніх об'єктів інноваційної інфраструктури виноградарсько-виноробної галузі: підготовка кадрів керівників, аналітиків, експертів на базі інноваційної школи бізнесу; проведення майстер-класів по актуальних проблемах розвитку інноваційного бізнесу; проведення коучингів (тренувань) на базі успішних інноваційних компаній; підвищення кваліфікації персоналу компаній в області інновацій на базі спеціалізованих навчальних закладів; підготовка фахівців інноваційного менеджменту на базі вищих навчальних установ; підбір кадрів за замовленням інноваційно - активних підприємств виноградарсько-виноробної галузі [7].

В умовах розвитку високотехнологічних інформаційних систем і технологій варто зауважити, що на сьогодні в Україні не вистачає об'єктів інформаційної інфраструктури. В якості яких ми пропонуємо створити: каталог (банк) інноваційних проектів; електронна база потенційних інвесторів і осіб; спеціалізований електронний журнал; регіональні інформаційні мережі.

Крім того, на нашу думку, цікавими були б розвиток та створення таких збутових об'єктів інвестиційно – інноваційних процесів, як: постійнодіючий ярмарок інвестиційних та інноваційних проектів і розробок; зовнішньоторговельні об'єднання; спеціалізовані посередницькі фірми; венчурні ярмарки.

Для підприємств виноградарсько-виноробної галузі України важливим питанням залишається підтримка інвестиційно-інноваційної активності. Найбільший ефект, на нашу думку, можуть дати такі форми підтримки, як: сприяння комерціалізації розробок; посилення матеріально-технічної бази; трансфер (передача) технологій; надання гарантій; підготовка бізнес-плану інвестиційно-інноваційного проекту; забезпечення фінансування інноваційної діяльності; моніторинг інвестиційно-інноваційного потенціалу; маркетинговий консалтинг; навчання персоналу; правовий консалтинг; оцінка інноваційної активності організації як основи для державної підтримки; інформаційна підтримка; конкурс інноваційних проектів для виноградарсько-виноробної галузі; співробітництво з вітчизняними й міжнародними організаціями, колегіальними органами з питань розвитку наукової й інноваційної діяльності, у тому числі шляхом інформаційного обміну [4].

В ході проведення дослідження нами зроблено висновок, що на державному рівні в Україні повинні ефективно вирішуватися такі завдання по підтримці інвестиційно-інноваційної діяльності, як [1]:

- створення фінансових стимулів для інвесторів, що вкладають кошти в інноваційні підприємства;

- забезпечення раціонального сполучення механізмів державного прямого й непрямого стимулювання й ринкових механізмів при здійсненні інноваційної діяльності;
- фінансова підтримка у формі цільових грантів, а також податкових пільг на дослідження й розробки;
- забезпечення активного розвитку інноваційної діяльності підприємств і організацій, що працюють в області комерціалізації технологій;
- розробка механізмів зниження процентних ставок при кредитуванні інноваційних компаній;
- виховання інноваційної культури серед підприємців;
- розробка прийнятних методів прогнозу ефекту від інновацій;
- прозорість відносно оподатковування доходів і приросту капіталу з метою запобігання подвійного оподатковування в інноваційні проекти;
- розвиток інформаційного середовища;
- створення правової основи для діяльності венчурних фондів і активізація фондового ринку для забезпечення ліквідності інвестицій в інновації.

Вважаємо, що до позитивних результатів у розвитку економіки України в цілому та виноградарсько-виноробної галузі зокрема, приведе використання таких типів інвестицій в інновації, як: прямі державні інвестиції; приватні інвестиції через фондові державні структури; приватні інвестиції через фондові недержавні (самостійні, комерційні) структури; державні інвестиції через фондові недержавні (самостійні, комерційні) структури; державні інвестиції через фондові державні структури.

Таким чином, за результатами дослідження, нами окреслено основні напрямки удосконалення інвестиційно-інноваційних процесів підприємств виноградарсько-виноробної галузі.

Зазначимо, що основною метою інвестиційно-інноваційних процесів виноградарсько-виноробної галузі повинно бути збільшення науково-технічного потенціалу і його ефективне використання для забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку, поліпшення якості життя населення.

Висновки. На основі вищевикладеного, пропонуємо розглядати інвестиційне забезпечення інновацій підприємств виноградарсько-виноробної галузі як процес реалізації заходів щодо створення сукупності організаційно-економічних умов для здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності, формування та використання інвестиційних ресурсів та оцінювання рівня інвестиційного забезпечення з метою обґрунтування доцільності реалізації того або іншого рішення щодо впровадження інновацій. На нашу думку, інновації є необхідною умовою розвитку виробництва, підвищення якості і кількості продукції, появи нових товарів і послуг. І тільки інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств виноградарсько-виноробної галузі є своєрідним способом адаптації, який дає можливість динамічно приводити у відповідність внутрішні і зовнішні можливості розвитку, які генеруються міжнародним ринковим середовищем. В свою чергу, активізація інвестиційно-інноваційної діяльності дозволить забезпечити на підприємствах виноградарсько-виноробної галузі технологічні зміни, які визначають науково-технічний прогрес, покращують якість продукції, її конкурентоспроможність та уможливають вихід з виготовлюваною продукцією на міжнародний ринок.

Анотація

Висвітлено пріоритетні напрямки удосконалення інвестування та забезпечення інноваційного розвитку підприємств галузі, створення дієвих механізмів підвищення їх інвестиційної привабливості та формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств виноградарсько-виноробної галузі.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інноваційні процеси, виноградарсько-виноробна галузь, інвестиційно-інноваційна стратегія.

Аннотация

Отражены приоритетные направления усовершенствования инвестирования и обеспечения инновационного развития предприятий отрасли, создание действенных механизмов повышения их инвестиционной привлекательности и формирование инвестиционно-инновационной стратегии развития предприятий виноградарско-винодельческой отрасли.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, инновационные процессы, виноградарско-винодельческая отрасль, инвестиционно-инновационная стратегия.

Summary

Article deals with priorities for improving of the investment and support of innovative development of industry, the creation of effective mechanisms for increasing of their investment attractiveness and formation of investment and innovation strategy of enterprises, viticulture and wine-making industry.

Key words: investment, innovation processes, viticulture and wine-sector, investment and innovation strategy.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 433–IV від 16.01.2003// http://www.nbuv.gov.ua/law/03_idu.html.
2. Буряк А.В. Корпоративний фактор активізації інвестиційної діяльності / А.В. Буряк // Фінансове забезпечення економічного і соціального розвитку суспільства. – Дн. Дніпр. держ. фін. акад. – 2009. – С.103-104.
3. Василенко В. О., Шматько В. Г. Інноваційний менеджмент : навч. посібник. / за редакцією В. О. Василенко — К. : ЦУЛ, Фенікс, 2005 – 440 с.
4. Витвицька О.Д. Інноваційно-інвестиційні процеси в аграрному секторі: нормативний аналіз та економетричні методи дослідження впливу на суспільний добробут : монографія / О.Д. Витвицька., В.А.Скрипниченко, В.В. Семенов, М.М. Кулаєць – К.: ННЦІАЕ, 2009. - 402с.
5. Гриньова В., Ястремська О. Особливості регіонального управління інвестиційною діяльністю в сучасних умовах // Регіональна економіка. – 2003. - №3. – С170-174.
6. Іртищева І. О. Інвестиційно-інноваційний розвиток агропродовольчої сфери Причорноморського регіону / І. О. Іртищева // Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2007. – Випуск 3, т. 1. – С. 195-200.
7. Удосконалення інноваційної діяльності в АПК – вимоги часу / [П.А.Лайко, Бабієнко М. Ф., Музика П. М., Бузовський Є. Л., Гойчук О. І., Кулаєць М. М.] // Економіка АПК. – 2007. – №12. – С. 85-91.